

Verslag Algemene Ledenvergadering KVAN/BRAIN

Wanneer: 7 december 2017 14.30 – 16.00 uur

Waar: Regionaal Archief Rivierenland

Aanwezig namens als lid van zowel KVAN als BRAIN: Hildo van Engen (Streekarchief Langstraat Heusden Altena), Bennie Blom (Archief Delft), Hannie Kool-Blokland (Zeeuws Archief), Chantal Keijsper (Het Utrechts Archief), Ella Kok-Majewska (Regionaal Archief Rivierenland), Peter van Beek (Gemeentearchief Ede), Annemieke Adema (Gemeentearchief Zaanstad), Dirk Dekema (Westfries Archief), Afelonne Doek (IISG), Rolf Hage (Stadsarchief 's-Hertogenbosch), Fred van Kan (Gelders Archief), Annette Mevis (Atria), Annemieke Nijdam (Tresoar), Derk Prins (Regionaal Archief Nijmegen), Wim Reijnders (West-Brabants Archief), Jantje Steenhuis (Stadsarchief Rotterdam), Jan Sanders (BHIC)

Aanwezige als lid van KVAN: Richard van den Belt, Hans Berende, Annemieke de Boer, Josje Everse, Jacko de Groot, Elsbeth Groothedde, Marieke de Haan, Petra Links, Hein Merkelbach, Tine van Nierop, Hans Pieterse, Tineke Rouschop, Adrie Spruit, Wolter van de Wetering, Anthony van der Wulp, Bernadine Ypma, Floortje Tuinstra, Karolien Verbrugge, Jac. Biemans, Daan Hertogs, Kevin van Tuil, Hans Mannaert, Sil van Doornmalen, Margreet Windhorst

Aanwezig als lid van BRAIN: Peer Boselie (Archief De Domijnen), Gert-Jan de Graaf (Regionaal Archief Tilburg), Ellen van der Waerden (Haags Gemeentearchief), Josefien Schuurman (Beeld en Geluid),

Toehoorders: Jamil Jawad (VNG), Arjan Agema (Nationaal Archief), Eva van 't Klooster, Yvonne Welings (Gemeente Tilburg)

Afwezig met kennisgeving: Aike van der Ploeg (KVAN), Theo Vermeer (KVAN), Bert de Vries (KVAN en SA Amsterdam- lid BRAIN), Marens Engelhard en Diana Teunissen (NA- begunstiger BRAIN)

1. Opening en mededelingen

Hannie Kool-Blokland opent de vergadering.

De agenda wordt zonder wijzigingen vastgesteld.

Hannie deelt mee dat de VAN zich ook de komende 25 jaar weer 'koninklijk' mag noemen.

Zowel KVAN als BRAIN zijn dit jaar weer gegroeid. Door toetreding van Waterschap Brabantse Delta telt BRAIN nu 81 leden, plus nog 4 begunstigers. Per 1/1/2018 treedt ook RHC ZO Utrecht toe.

KVAN verwelkomde 57 nieuwe leden in 2017. Daar stonden 24 opzeggingen tegenover. KVAN telt nu ca. 650 leden.

De EU heeft 2018 uitgeroepen tot het Europese Erfgoedjaar. Onder het motto Erfgoed verbindt, Europa inspireert besteden alle Europese landen aandacht aan de belangrijke rol die erfgoed kan spelen in het cultureel diverse Europa. Het Jaar is vanmorgen officieel van start gegaan in Milaan. Op de websites van KVAN en BRAIN vind je informatie over hoe je aan kunt haken bij het Jaar.

Hoogleraar Charles Jeurgens laat weten dat zijn team druk bezig is de studenten te koppelen aan de thematische stageplaatsen. Deze zijn gekoppeld aan thema's uit de Kennis- en Innovatieagenda: nieuwe wetgeving, ketensamenwerking, zoekgedrag archiefpubliek en e-depot/archivering van gegevens uit andere applicaties dan DMS en RMS. In totaal zijn er 18 studenten die geplaatst moeten worden van wie 5 bij de eigen werkgever. Drie studenten komen uit het buitenland. De gesprekken met de stageaanbieders zijn gaande. Charles wil de collega's bedanken voor de mogelijkheden die geboden worden om stages te vervullen. Er zijn meer stageplaatsen dan er studenten zijn en dat is zeker met dit aantal een mooi resultaat.

Onlangs is er bij een van de instellingsleden een klacht ingediend over de online beschikbaarheid van gezinskaarten waarop bijzondere persoonsgegevens staan van personen die nog in leven (kunnen) zijn. In samenspraak met oa VNG en NA hebben KVAN/BRAIN een advies hierover in voorbereiding. Dat zal mogelijk uitdraaien op offline halen van gezinskaarten. Nader bericht volgt snel, maar verstandig om in je instelling alvast te bezien welke consequenties dit zou kunnen hebben en hoe eea geëffectueerd kan en moet worden. Jantje Steenhuis merkt op dat offline halen niet nodig zou moeten zijn als de bijzondere persoonsgegevens onzichtbaar en onbruikbaar gemaakt worden.

2. Verslag ALV 13 juni 2016

Vastgesteld.

3. Activiteiten uit de verenigingen

a. Stand van zaken realisatie strategische agenda.

De besturen benadrukken dat de aanstelling van Puck Huitsing als coördinator veel opgeleverd heeft en bedankt het bureau voor de inzet. Jantje Steenhuis complimenteert het bestuur voor de energie en het elan. Als lid van beide verenigingen is zij blij met de ontwikkelingen die zijn ingezet.

b. Plannen voor 2018

Chantal Keijsper licht toe dat de mede-financiering van activiteiten en de coördinatorfunctie vanuit de Kennisfunctie KVAN/BRAIN in staat stelt om veel te blijven doen het komende jaar. Het werkplan borduurt voort op de in 2017 ingezette lijnen en geeft gevolg aan de wensen die de leden tijdens de laatste ledenvergadering hebben geuit. Zo is de ontwikkeling van een benchmark voor archiefinstellingen een belangrijk doel voor volgend jaar. Er zal veel aandacht uitgaan naar competentieontwikkeling, aansluitend op de uitkomsten van de Kennistoernee van begin dit jaar. De Managementdagen en Archiefendagen worden gekoppeld aan thematiek Kennis- en Innovatieagenda.

Jantje Steenhuis signaleert dat de omgang met het koloniale verleden en de politisering daarvan bij het Stadsarchief Rotterdam steeds meer vragen oproept over de rol die het archief daarin te spelen heeft. Zij vraagt of andere instellingen dat (h)erkennen en of daar in KVAN/BRAIN-verband iets mee gedaan zou kunnen worden. Zij krijgt bijval van Hannie Kool-Blokland, Ellen van der Waarden en Annemieke Adema. Ellen geeft aan dat het NA een werkgroep in het leven heeft geroepen om met deze kwestie aan de slag te gaan. Annemieke wil de vraag wat breder trekken en stelt de 'witheid' van de archieven aan de orde. Daarop antwoordt Ellen dat de Morrenstichting het voornemen heeft om onderzoek naar migrantengeschiedenis gericht te gaan ondersteunen. Margreet Windhorst (bureau KVAN/BRAIN) stelt voor om een brainstorm te beleggen om te bezien wat KVAN/BRAIN in dezen zou kunnen betekenen. Wie daarvoor belangstelling heeft melde zich bij het bureau.

Jantje Steenhuis vraagt of in het programma van de Archiefendagen dit keer ruimte zal zijn om los van het thema presentaties toe te laten over actuele ontwikkelingen. Hildo van Engen geeft aan dat het thema 'Grenzeloos' is en dus alle ruimte biedt. Een dezer dagen wordt een open call uitgezet voor bijdragen. De vergadering stemt in met de plannen.

c. Vanuit de leden, mondeling

Hans Berende namens S@P:

Marieke de Haan heeft per 30/6/2017 het bestuur verlaten. Hans Berende en Bernadine Ypma stoppen per 31/12/2017. Daan Hertogs neemt het voorzitterschap over van Hans. Vera Weterings treedt toe tot het bestuur als linking pin met de redactie van het Archiefblad. Naar een nieuwe penningmeester wordt nog gezocht; geïnteresseerden kunnen zich melden via info@archieffpublicaties.nl. Bij voorkeur neemt het nieuwe bestuurslid ook verantwoordelijkheid voor de webwinkel.

SAP bezint zich op de koers, met name ten aanzien van het uitbrengen van jaarboeken en het stellen van kwaliteitseisen; info daarover volgt, o.a. via de website.

Volgende week wordt nieuwe jaarboek Archives in Liquid Times, op papier en digitaal. Het bijbehorende symposium is volgeboekt. In maart verschijnt het jaarboek Selectie deel II. In voorbereiding zijn een publicatie over preservatie en een publicatie van Ketelaar onder de titel Archiving People. A Social History of Dutch Archives.

S@P participeert als partner in de Kennisfunctie en de Kennisplatforms.

Bernadine Ypma namens redactie Archievenblad:

De redactie heeft twee nieuwe leden: Mirjam Schaap (Stadsarchief Amsterdam, richt zich vooral op particuliere archieven) en Yteke van der Vegt (Historisch Centrum Leeuwarden).

De redactie start een onderzoek naar de beste manier om crossmediaal te gaan werken en zal daarvoor eind 2018 scenario's gereed hebben. In 2019 kan dan een nieuwe koers worden ingezet. Op korte termijn worden al enkele kleinere wijzigingen doorgevoerd. De rubrieken nieuws en agenda verdwijnen; deze zijn beter op hun plaats in de nieuwsbrief. Ook de cover zal een wijziging ondergaan. Inhoudelijk zoekt het Archievenblad waar mogelijk aansluiting bij de Kennisplatforms door in artikelen en artikelreeksen introducties en verdieping te bieden op de thema's die spelen in de kennisplatforms.

Hildo van Engen namens organisatie Archievendagen:

De KVAN-dagen worden Archievendagen. De editie 2018 vindt plaats op 11 en 12 juni in Venlo. Het thema is 'Grenzeloos'. Call for papers volgt deze maand. Voor wie wil: de Jubileumbundel 2017 is nog verkrijgbaar.

4. Voorstel Auteursrecht

De toegezonden stukken bevatten een notitie van het bestuur met een voorstel voor de koers van KVAN/BRAIN in dezen en een advies aan de leden; een eerste versie van een modelovereenkomst met Pictoright en de Conclusie van Antwoord inzake de rechtszaak over van Voet tegen Erfgoed Leiden. Deze zaak is van groot belang om meer helderheid te verkrijgen over wat een redelijke tariefstelling is en om de effectiviteit van een overeenkomst met Pictoright te testen.

Jantje Steenhuis: in de vorige vergadering gevraagd naar alternatieve oplossing in afwachting van ECL. Is daarnaar gekeken?

Chantal Keijsper: bestuur heeft second opinion gevraagd aan Lucky Belder, jurist Universiteit Utrecht. Daarbij is specifiek gekeken naar de toekomstige wetgeving en wat er in aanloop daarnaar mogelijk en verstandig is. De uitkomsten van het gesprek met Lucky zijn verwerkt in de notitie van het bestuur, die ook haar instemming heeft. Advies laat zien dat er verschillende manieren zijn om met de auteursrechtproblematiek om te gaan en dat een combinatie van oplossingen mogelijk is.

Afelonne Doek: IISG heeft een overeenkomst met Pictoright die op belangrijke punten afwijkt van de modelovereenkomst. Standaard neemt Pictoright een geheimhoudingsclausule op in zijn contracten. IISG heeft daar niet mee ingestemd en adviseert collega-instellingen hetzelfde te doen. IISG kan hier daarom meedelen dat zij 12.000 euro per jaar betalen voor 270.000 afbeeldingen. Andere instellingen hebben ongunstiger tarieven. Er is dus zeker onderhandelingsruimte.

Margreet Windhorst onderstreept dat KVAN/BRAIN weliswaar streeft naar aanscherping van de modelovereenkomst (input van de leden is daarvoor welkom) maar dat op voorhand vast staat dat een modelovereenkomst voor een hele groep instellingen nooit optimaal wordt. Het blijft dus zaak om als instelling je eigen overeenkomst scherp uit te onderhandelen. KVAN/BRAIN kan instellingen daarover natuurlijk wel adviseren. Met het oog daarop is het van belang dat instellingen KVAN/BRAIN zo goed mogelijk informeren over lopende onderhandelingen en gemaakte afspraken.

Wim Reinders: is van mening dat de maximering van de vrijwaring de toegevoegde waarde van een licentieovereenkomst met Pictoright minimaliseert en dat instellingen er beter aan doen zelf geld te reserveren voor het geval er claims komen.

Chantal Keijsper antwoordt dat Pictoright zich nog nooit op het maximum van de vrijwaring heeft beroepen.

Jantje Steenhuis pleit in afwachting van ECL is voor het als branche vormen van een eigen fonds.

Chantal Keijsper stelt vast dat leden vrij zijn om hun eigen strategie te kiezen.

5. Voorstel verdere bestuurlijke samenwerking KVAN/BRAIN en samenstelling bestuur

Hannie Kool-Blokland legt uit dat de besturen vandaag vooral willen polsen hoe de leden aankijken tegen de denkrichting die het bestuur in dit voorstel heeft neergelegd. Er is dus nog geen sprake van besluitvorming. De besturen willen verder door op de weg van intensieve, niet-vrijblijvende samenwerking. Zij achten het huidige model niet toekomstbestendig. Het bureau loopt nu goed maar bestuurlijk is de constructie met twee besturen nog steeds log en zwaar bemensd. Dat gaat ten koste van snelheid en slagvaardigheid. Daarom zouden de besturen de stap willen zetten naar een nieuw bestuur in de vorm van een soort 'personele unie'. Dit nieuwe bestuur zou dan de opdracht moeten krijgen om de verdere toekomst te verkennen en vorm te geven. In de aanloop naar de vergadering is hier al met enkele leden verkennend over gesproken.

Fred van Kan: het afgelopen jaar is goed zichtbaar geworden wat de meerwaarde van samenwerking is. Die blijkt groot te zijn. De denkrichting heeft daarom zijn steun. Ellen van der Waarden sluit zich daarbij aan. Daan Hertogs: vermoedt dat een personele unie betekent dat alleen mensen die zowel BRAIN als KVAN kunnen vertegenwoordigen in het bestuur kunnen komen. Dat zou betekenen dat de KVAN-leden die niet aan BRAIN-leden verbonden zijn geen bestuurslid kunnen worden. Dan zou BRAIN de facto dominant worden. Hij is daar geen voorstander van.

Hannie Kool Blokland: in de verkennende gesprekken en ook in zijn mail met afmelding voor vandaag heeft ook Aike van der Ploeg soortgelijke bezwaren geuit. De besturen zijn zich bewust van de gevoeligheden en bezwaren maar denken dat die kunnen worden ondervangen. De term 'personele unie' moet niet te letterlijk genomen worden. Het scenario dat Daan schetst is niet de bedoeling en moet zeker worden voorkomen. Binnen de ruimte die de statuten van beide verenigingen bieden moet daar een weg voor gevonden kunnen worden.

Wim Reinders: ziet liever dat de besturen gelijk doorschakelen naar fusie. Is ook nodig gezien alle grote en complexe vraagstukken die op ons afkomen.

Gert-Jan de Graaf: is het eens met Wim.

Hannie Kool-Blokland: de besturen ontraden dat toch. Er zijn zorgen en die moeten serieus genomen worden. Zorgvuldigheid staat voorop. Daarom zouden de leden in het voorjaar opdracht moeten geven aan een nieuw bestuur om alle mogelijkheden en onmogelijkheden eerst goed in kaart te brengen.

Tineke Rouschop: archiefvormersperspectief wordt niet vertegenwoordigd in BRAIN. Grote wens/dringend advies om dat in de toekomst steviger mee te nemen!

Hannie Kool-Blokland: ziet steun onder de aanwezigen om voort te gaan zo hard als we kunnen.

Wim Reinders: zou graag van de andere aanwezigen willen weten hoe die hiertegenover staan: fuseren of niet.

Annemieke Adema: vindt het niet correct om de aanwezigen allemaal om een uitspraak te vragen; zo was het punt niet geagendeerd.

Annemieke Nijdam: in het voorstel van het bestuur gaat het niet om een fusie maar om een bestuurlijke unie. Dus niet correct om nu standpunten over fusie op te halen. Bovendien jammer dat de discussie zich weer toespitst op de vorm en niet op de inhoud.

Hannie Kool-Blokland: benadrukt dat alles wat nu gewisseld is louter opiniërend is. Er ligt geen besluit voor. Het gaat er nu vooral om dat het bestuur richting krijgt voor een voorstel voor de volgende ALV.

Bij handopsteking wordt vervolgens, zoals Wim Reinders graag wil, gekeken hoe de aanwezigen denken over het toewerken naar een fusie. Een grote meerderheid geeft aan daarvoor te voelen. Daarbij moet worden aangetekend dat verschillende leden aangeven afstand te willen nemen van deze manier van meningen peilen.

De zittingstermijn van Hildo van Engen als penningmeester KVAN loopt dit jaar af. Het bestuur van KVAN stelt voor de termijn van Hildo te verlengen tot juni 2018 in afwachting van de nadere voorstellen voor vernieuwing van de besturen. De vergadering stemt daarmee in.

6. Jaarrekening KVAN

De kascommissie bestaande uit Marieke de Haan en Yvonne Bos heeft de boekhouding in orde bevonden. De jaarrekening 2016 vertoont een klein tekort. Dat is vooral veroorzaakt door uitgaven aan Berenschot ter ondersteuning van het samenwerkingsproces en de tegenvallende inkomsten van het Archievenblad.

De penningmeester stelt voor de kascommissie decharge te verlenen en het tekort aan te zuiveren uit de reserves. De leden keuren de jaarrekening goed.

Marieke den Haan blijft aan als lid van de kascommissie; Annemieke Adema vervangt Yvonne Bos.

7. Jaarrekening BRAIN

De kascommissie bestaande uit Annette Mevis en Joss Hopstaken heeft de boekhouding in orde bevonden. Er is een overschot op de rekening dankzij het feit dat veel van de activiteiten meegefinanciering hebben ontvangen van Archief 2020.

De penningmeester stelt voor de kascommissie decharge te verlenen en het tekort aan te zuiveren uit de reserves. De leden keuren de jaarrekening goed.

8. Begroting 2018 KVAN

De begroting is sluitend. De samenwerking met BRAIN levert beide vereniging een besparing op voor de bureaunkosten. De kosten voor de inzet van het bureau tbv Archiefendagen zijn uit de bureaunkosten gehaald en toegerekend aan de Archiefendagen.

De begroting wordt vastgesteld.

9. Begroting 2018 BRAIN

Ook op de BRAIN-begroting is de besparing op de organisatiekosten zichtbaar. I.v.m. auteursrechten is ene post voor juridische advisering opgenomen. Omdat BRAIN met ingang van 2018 medeorganisator is van de Archiefendagen is ook een post Archiefendagen toegevoegd.

De begroting wordt vastgesteld.

Ook de gezamenlijke programmabegroting wordt vastgesteld.

10. Rondvraag en sluiting

Ellen van der Waarden spreekt alsnog haar steun uit voor het voorstel dat Jantje Steenhuis onder agendapunt 4 deed om een fonds te vormen voor auteursrechtelijke claims.

Hannie Kool-Blokland dankt de aanwezigen voor hun inbreng en Regionaal Archief Rivierenland voor de gastvrijheid en sluit de vergadering.